

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри митної справи і
фінансових послуг

Протокол № 1 від 01.09.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Катерина НЕМАШКАЛО

ВСТУП ДО ФАХУ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок"
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма "Митна справа"

Статус дисципліни обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Олексій НАЙДЕНКО

Завідувач кафедри
митної справи і фінансових
послуг

Вікторія ТИЩЕНКО

Гарант програми

Олексій НАЙДЕНКО

Харків
2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Вступ до фаху» є обов'язковою освітньою компонентною навчального плану підготовку здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Навчальна дисципліна дозволяє здобувачам ознайомитися з історією університету, його структурою, організацією навчального процесу та правилами оцінювання здобувачів вищої освіти, зі структурою навчального плану, порядком обрання вибіркових освітніх компонент, вимогами до професійної етики та організаційної культури, правилами академічної доброчесності, історією та сучасним станом розвитку митної справи.

Під час вивчення дисципліни проводиться ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями навчання в університеті, новими, відмінними від шкільних формами роботи на лекціях, практичних та лабораторних заняттях. Основна увага акцентується на тому, як саме доцільно вчитися щоб слухати лекції і грамотно скласти конспекти, що саме допомагає виробленню у першокурсників індивідуальних методів засвоєння знань, а також які методики максимально сприяють розвитку конкретних практичних навичок для кожної особистості зокрема. Науковою основою навчальної дисципліни є використання методів системного підходу до вивчення спеціальності.

Мета навчальної дисципліни – у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо розуміння специфіки професійної діяльності у сфері митної справи; вміння розв'язувати спеціалізовані завдання у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення історії та сучасної структури університету; засвоєння порядку організації навчального процесу та структури навчального плану; ознайомлення з нормами професійної етики та академічної доброчесності; засвоєння принципів захисту прав здобувачів освіти; формування навичок проведення наукових досліджень; ознайомлення з правилами роботи первинної профспілкової організації здобувачів вищої освіти; засвоєння норм щодо запобігання та виявлення корупції; формування навичок роботи в системі персональних навчальних систем; ознайомлення з випусковою кафедрою та її місцем в навчальному процесі здобувачів вищої освіти.

Об'єктом вивчення дисципліни є організація навчального процесу за обраною освітньою програмою.

Предметом навчальної дисципліни є структурні елементи організації навчального процесу здобувачів вищої освіти за обраною освітньою програмою.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР02	СК11
ПР04	ЗК07, СК03
ПР08	ЗК05
ПР10	ЗК05
ПР11	ЗК05
ПР17	ЗК03, ЗК07, ЗК09
ПР23	СК02

де, ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування та фондовий ринок.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті ім. С. Кузнеця.

Тема 1. Інформаційна система Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця. Персональні навчальні системи університету.

Створення, впровадження та використання в університеті інформаційних, автоматизованих та інформаційно-обчислювальних систем та мереж. Структура та зміст персональних навчальних систем: інформаційно-організаційна складова; навчально-методична складова; контрольна складова; додаткова складова. Права та обов'язки користувачів персональних навчальних систем.

Тема 2. Історичні аспекти становлення та розвитку Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця.

Етапи становлення, сучасний статус, перспективи розвитку університету. Пріоритети, місія, цінності. Організаційна структура та характеристика управління університету. Адміністрація університету. Функції навчальних структурних підрозділів університету: ректорат, деканат, кафедри, відділи університету. Громадські організації університету. Молодіжна організація університету. Права та обов'язки здобувача вищої освіти. Організаційна структура, мета, завдання та напрями діяльності органів самоврядування здобувачів вищої освіти. Історія розвитку факультету фінансів і обліку. Структура факультету. Відомі випускники університету та факультету.

Тема 3. Кафедра митної справи і фінансових послуг у підготовці фахівців спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньою програмою «Митна справа».

Форми та види освітньої діяльності. Навчальні плани спеціальності: дисципліни, послідовність вивчення та обсяг відведених годин. Організація навчальної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Особливості провадження Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) в університеті та базові умови її використання: шкала оцінювання, види та форми контролю. Організація науково-дослідної роботи: конференції, олімпіади, дні науки, науково-фахові видання Університету: вимоги до оформлення статей і порядок їх розміщення. Робота з навчальною та науковою літературою. Наукова бібліотека університету, електронні ресурси, їх місце в освітньому процесі. Поняття інтелектуальної власності, авторських прав. Поняття академічної доброчесності. Основні прояви академічної нечесності в освіті і науці: списування, підробка, плагіат. Наслідки академічної нечесності. Правила цитування та посилання на використані літературні джерела. Кодекс професійної етики та організаційної культури. Правила протидії та виявлення корупції.

Змістовий модуль 2. «Методичні засади фахової підготовки».

Тема 4. Зміст та характеристика освітньої програми «Митна справа».

Історія митної справи та становлення митних органів. Особливості освітньої програми «Митна справа». Структура навчального плану. Обов'язкові освітні компоненти професійного циклу. Вибіркові освітні компоненти. Практична підготовка здобувачів вищої освіти. Організація практичної складової освітнього процесу. Тренінги за фахом. Атестація здобувачів вищої освіти. Система оцінювання знань. Навчання в магістратурі та аспірантурі. Контроль успішності здобувачів вищої освіти та шкала оцінювання їх навчальних досягнень.

Тема 5. Самоменеджмент навчальної діяльності здобувача вищої освіти.

Основи мотивації навчання. Сутність, зміст та структура мотивів навчання. Сучасні теорії мотивації та їх застосування у процесі навчання. Адаптація до навчання. Постановка та вибір цілей навчання. Планування навчання та встановлення пріоритетності. Сутність та зміст раціонального навчання.

Тема 6. Технологія підготовки презентацій та захист робіт

Основи роботи в мережі Інтернет. Пошук інформації за заданою темою. Розробка презентації дослідження. Структура презентації. Розробка мультимедійної презентації. Визначення змісту та структури доповіді. Порядок захисту роботи. Особливості ведення наукової полеміки.

Перелік практичних завдань / занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Описати порядок використання персональних навчальних систем в навчальному процесі
Тема 2. Завдання 2.	Історія університету: основні етапи розвитку
Тема 3. Завдання 3.	Вимоги до академічної доброчесності
Тема 4. Завдання 4.	Обов'язкові та вибіркові освітні компоненти навчального плану
Тема 5. Завдання 5	Формування мотивів до навчання
Тема 6. Завдання 6	Підготовка презентації за обраною темою

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 6	Вивчення лекційного матеріалу, законодавчих та нормативно-правових актів
Тема 1 - 6	Підготовка до практичних занять
Тема 3, 5	Підготовка творчих завдань
Тема 6	Підготовка презентації

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні: лекція (Тема 1, 2, 4, 5, 6), проблемна лекція (Тема 3).

Наочні (демонстрація (Тема 1-6)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 6)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: компетентнісно-орієнтовані завдання (40 балів), творчі завдання (30 балів), письмова контрольна робота (30 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця: наказ ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 21.10.2019 року № 207 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

2. Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і студентів Харківського національного економічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Kodeks-profesiynoyi-etyky.pdf>

3. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця: наказ ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 26.10.2020 року № 198 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>

4. Порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця під час введення воєнного стану в Україні: наказ ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 28.03.2022 року № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/05/Poryadok-provedennya-atestatsiyi-v-HNEU-pid-chas-vvedennya-voynenogo-stanu-v-Ukrayini.pdf>

5. Порядок проведення екзаменаційної сесії під час введення воєнного стану в Україні в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця: наказ ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 03.04.2023 року № 97/1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Poryadok-provedennya-ekzamenatsijnoyi-sesiyi-pid-chas-vvedennya-voynenogo-stanu-v-Ukrayini-v-HNEU.pdf>

Додаткова

6. Астахова І. Е. Маркетинговий підхід щодо визначення та формування навчальної мотивації студентів / І. Е. Астахова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2023. – Вип. № 1(107). – С. 65–69. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29322>

7. Жила Г. В. Фактори, які впливають на успішність студентів / Г. В. Жила. // Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії : матеріали міжнар. наукової конф., 22 трав. 2020 р. – Суми : МЦНД, 2020. – Т. 4. – С. 49–51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23275>

8. Малюкіна А. О. Аналіз освітніх послуг та молодіжного ринку праці України / А. О. Малюкіна // Sciences of Europe. – № 62. Т. 3. – Прага – 2021. – С. 32 – 38. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25409>

9. Найденко О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найденко, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки – 2018. – №23. – С. 506 – 511. [Електронний

ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19275>

10. Самоменеджмент [Електронний ресурс] : навч. посіб. / С. К. Василик, О. В. Майстренко, К. Р. Немашкало [та ін.]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 149 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26376>

11. Тищенко В. Ф. Ефективний менеджмент освітньої діяльності у галузі фінансів / В. Ф. Тищенко, Н. М. Внукова, О. М. Рац // Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-методичної конференції, 21-22 лютого 2023 р. - Одеса: ОНЕУ, 2023. - С. 22–23. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29045>

Інформаційні ресурси

12. Офіційний сайт кафедри митної справи і фінансових послуг. – [Електронний ресурс]. – <http://www.customs.hneu.edu.ua/>

13. Офіційний сайт Державної митної служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://customs.gov.ua/>

14. ПНС «Вступ до фаху». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=7788>